



## Съобщение за пресата

Люксембург, 2 февруари 2023 г.

### Одиторите на ЕС разглеждат политиката на сближаване като инструмент за реагиране при кризи

- *ЕС въведе механизми за гъвкавост, които позволяват да се използват неизразходваните средства от фондовете на политиката на сближаване*
- *50,4 милиарда евро бяха предоставени за допълване на средствата по тази политика*
- *Използването на политиката на сближаване за справяне с кризи може да повлияе на нейната основна стратегическа цел*

ЕС е адаптирал бързо своите правила, за да предостави на държавите членки по-голяма гъвкавост при използването на средствата по политиката на сближаване в отговор на пандемията от COVID-19. Предоставени са и значителни нови ресурси за финансирането на допълнителни инвестиции. Тези мерки обаче са увеличили натиска държавите членки да изразходват средствата от ЕС бързо и ефективно, се посочва в нов доклад на Европейската сметна палата (ЕСП). Одиторите отбелязват също, че регулярното използване на политиката на сближаване за справяне с кризи може да се отрази на нейната основна стратегическа цел — намаляването на разликите в развитието на регионите в ЕС.

От началото на 2020 г. насам Европейският съюз предприе редица мерки за справяне с предизвикателствата, породени от пандемията от COVID-19. Политиката на сближаване също е спомогнала за това, като са осъществени бързи действия в три стъпки за изменение на правилата за програмния период 2014—2020 г. За по-малко от два месеца след началото на пандемията в Европа ЕС е приел законодателни мерки за мобилизиране на неизразходваните средства посредством Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса (ИИОК) и Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса — плюс (ИИОК+). За по-малко от година ЕС приема инициативата „Помощ за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа“ (REACT-EU), чиято цел е да послужи като краткосрочен и средносрочен инструмент за мерки в отговор на кризата и действия за възстановяване.

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на документа е публикуван на [eca.europa.eu](https://eca.europa.eu).

## ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: [press@eca.europa.eu](mailto:press@eca.europa.eu) @EUAuditors [eca.europa.eu](https://eca.europa.eu)

*„Действията на ЕС улесниха използването на фондовете по политиката на сближаване, за да може държавите членки да се справят с икономическите затруднения, свързани с COVID-19, въпреки че в резултат на това някои съществуващи предизвикателства може да се засилят“, заяви Илиана Иванова — членът на ЕСП, който ръководи одита. „Все пак ЕСП трябва да оцени много внимателно дали политиката на сближаване на ЕС е правилният бюджетен инструмент за реакция при кризи.“*

И двете инициативи в отговор на коронавируса са въвели целеви изменения на някои правила на политиката на сближаване, които са осигурили ликвидност, гъвкавост и опростяване. По REACT-EU са предоставени още 50,4 млрд. евро (от които над половината за Испания и Италия), които да бъдат изразходвани по преценка на държавите в много кратък период от време (до края на 2023 г.). В резултат на това помощта по REACT-EU представлява „преходно финансиране“ за периода 2021—2023 г., което е спомогнало за справяне със значителните закъснения в началото на програмите по политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. Одиторите предупреждават също, че освен че засилва обичайните трудности при разходването на средствата от ЕС, REACT-EU може да доведе и до натиск за изразходване на наличните ресурси преди края на периода, като потенциално бъде пренебрегнато съотношението качество/цена.

Възможността за по-голяма гъвкавост с ресурсите е довела до значително движение на средства: 35 млрд. евро до 31 декември 2021 г. Одиторите установиха, че са пренасочени ресурси между различни инвестиционни области, предимно към областта на здравеопазването (+80 %) и подкрепата за предприятията (+16 %), а финансирането за информационни и комуникационни технологии, енергетика и околна среда, приобщаване, научни изследвания и иновации е намалало. Освен това средства са пренасочени към по-силно развитите региони и регионите в преход (+1,8 млрд. евро). Одиторите отбелязват също, че въпреки че се очаква 25 % от средствата в общия финансов пакет на REACT-EU да бъдат предоставени за целите в областта на климата, това е малко вероятно да бъде изпълнено.

Политиката на сближаване се използва често за финансирането на краткосрочни действия за справяне с кризи и в тази връзка са въведени редица изменения, които са се превърнали в редовни характеристики на политиката. Дългосрочното въздействие на използването на политиката с такава цел обаче все още не е официално оценено, отбелязват одиторите. Новите правила на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г., въз основа главно на нововъведените възможности за гъвкавост, ще улеснят използването на фондовете на политиката за действия в отговор на непредвидени събития. Затова одиторите предупреждават, че съществува риск регулярното използване на политиката на сближаване за справяне с кризи да повлияе на нейната първоначална стратегическа цел — намаляването на разликите в развитието на европейските региони.

### **Обща информация**

Политиката на сближаване е една от най-големите области в бюджета на ЕС със средства в размер на 355 млрд. евро за периода 2014—2020 г. Основната ѝ цел е да засили икономическото, социалното и териториалното сближаване между регионите.

Специален доклад 02/2023 „Адаптиране на правилата на политиката на сближаване в отговор на пандемията от COVID-19 — средствата са разходвани по-гъвкаво, но е

необходимо да се извлекат поуки относно използването на политиката на сближаване като инструмент за реагиране при кризи“ е публикуван на [уебсайта на ЕСП](#).

Настоящият одит е предшестван от две становища относно [ИИОК+](#) и [REACT-EU](#), както и от преглед на [рисковете, предизвикателствата и възможностите на мерките на икономическата политика на ЕС в отговор на кризата поради COVID-19](#). Той също така се основава на наскоро публикувания специален доклад относно [финансирането, основано на резултатите, в политиката на сближаване](#) и извършения неотдавна сравнителен анализ на [финансирането от ЕС по политиката на сближаване и по Механизма за възстановяване и устойчивост](#).

### **За контакт с пресслужбата**

Пресслужба на ЕСП: [press@eca.europa.eu](mailto:press@eca.europa.eu)

- Vincent Bourgeois: [vincent.bourgeois@eca.europa.eu](mailto:vincent.bourgeois@eca.europa.eu) — Моб. тел. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: [damijan.fiser@eca.europa.eu](mailto:damijan.fiser@eca.europa.eu) — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: [claudia.spiti@eca.europa.eu](mailto:claudia.spiti@eca.europa.eu) — Моб. тел. (+352) 691 553 547